

Jedno doba, jedna

PRICA

TEKST: Đuzepe de Nardo
CRTEŽ: Bruno Brindizi

POBUNA
SEPOJA

pripovedač

ĐANMARIJA KONTRO

Poduhvati omraženog lorda Katlera Beketa i Istočnoindijske kompanije koje su milioni gledalaca videli u *Diznijevom* ciklusu filmova *Pirati s Kariba*, naravno, nemaju nikakvu istorijsku podlogu... S druge strane, režiseru Goru Verbinskom (koji je započeo tu sagu o piratima 2003. godine) ne može se osporiti da je uspeo da oseti „duh“ kojim je pomenuta kompanija (ona prava) vodila poslove na Indijskom oceanu: gramziva, pohlepna i beskrupulozna, od nastanka, početkom XVII veka, bila je glavni, gotovo svemoćni glasnogovornik britanskog imperijalizma na Dalekom istoku. Među mnogobrojnim teritorijama što su pale u njenu mrežu, kokoška koja nosi zlatna jaja je, osim Kine, nesumnjivo bila i Indija, na koju su „pošteni engleski trgovci“ stavili šape još 1784, sprovodeći pravu-pravcu vojnu ofanzivu... A onda je 1858. uticajnu trgovačku korporaciju istisnula jedina vlast koja je tako nešto mogla da učini: kraljica Viktorija. Šta se zapravo desilo? Za potpun odgovor na to pitanje reč bi, naravno, trebalo dati profesionalnim istoričarima, ali čemo se mi, onoliko koliko nam je dopušteno, usuditi da kažemo kako priča koju su nam u ovom broju ispričali duo De Nardo i Brindizi možda nije odigrala sasvim sporednu ulogu u zalasku jedne istrajne i moćne sile - Istočnoindijske kompanije... Na engleskom nazvana Great Mutiny, velika

pobuna sepoja (tačnije starosedelaca u redovima kolonijalne engleske vojske) izbila je 1857. godine, a neki je greškom nazivaju i „prvim ratom za indijsku nezavisnost“. Bio je to žestok i dugotrajan sukob, koji je u svesti Evropljana ostavio dubok ožiljak i strah od toga da „potčinjeni narodi“, začudo, nisu spremni da ostanu potčinjeni čitavu večnost... To je podloga na koju su autori sveske u vašim rukama stavili veo „literarne sugestivnosti“ - koja nas vraća na klasičnu i nepatiniranu baštinu avanture. Neće biti teško naslutiti „filigranski“ eho orijentalne, Salgarijeve egzotike, s nepogrešivom mešavinom akcije i romantizma, kao i s prizvukom velikih „kolonijalnih“ anglofonskih priča, od Fostera do Konrada, od Kiplinga do Stivensona... sve do poduhvata s velikog ekrana kao što su *Put u Indiju* (Dejvid Lin, 1984) ili *Gandi* (Ričard Atenboro, 1982)... No, spomenuti autori i dela samo su neodređene i površne sugestije, bez hronološkog redosleda, koje nam nadolaze zavisno od mašte. Ako želite preciznije i tačnije poređenje s pričom koju ćete sada pročitati, možete da ga pronađete u filmu Ketana Mehte *The Rising: Ballad of Mangal Pandey* (2005), u kome je priča ispričana iz perspektive starosedeoca. Mangal Pandej - danas upamćen kao heroj indijskih nacionalista (na slici) - pokrenuo je 29. marta 1857. pobunu tako što je otvorio vatru na britanskog oficira...

**MЛАДОСТ САМ ПРОВЕО У ИНДИЈИ, У ГРАДУ МИРУТУ, ГДЕ
САМ И РОДЕН. У ТО ВРЕМЕ ЈЕ ХОРАС АЛЕН, ДИРЕКТОР
„ИСТОЧНОИНДИЈСКЕ КОМПАНИЈЕ“ У ОКРУГУ УТАР ПРАДЕШ,
БИО ТУ СТАЛНО НАСТАНЈЕН.**

POBUNA SEPOJA

TEKST: ĐUZEPE DE NARDO CRTEŽ: BRUNO BRINDIZI

* ISTORIJSKA LIČNOST. MANGAL PANDEJ, HEROJ INDIJSKE BORBE ZA NEZAVISNOST, OBEŠEN JE 8. APRILA 1857.

* VOJNI ČIN PRIPADNIKA INDIJSKE VOJSKE POD BRITANSKOM VLAŠĆU

BUDIMO ISKRENI, SER HORASE. NEZADOVOLJSTVO
IZAZIVA GLAD KOMPANIJE ZA TERITORIJAMA.
ARISTOKRATE NE PRIHVATAJU VAŠU
„DOKTRINU ISTREBLJENJA“.*

POLITIKA...
KAKVA DO-
SADA!

BOG JE BRITANSKOJ RASI DAO ZADATAK DA SAGRADI IMPERIJU I MI GA SADA IZRŠAVAMO, KAO ŠTO SU TO URADILI CEZAR I ALEKSANDAR PRE NAS.

ALEKSANDAR SE OŽENIO AVGANI-STANKOM...

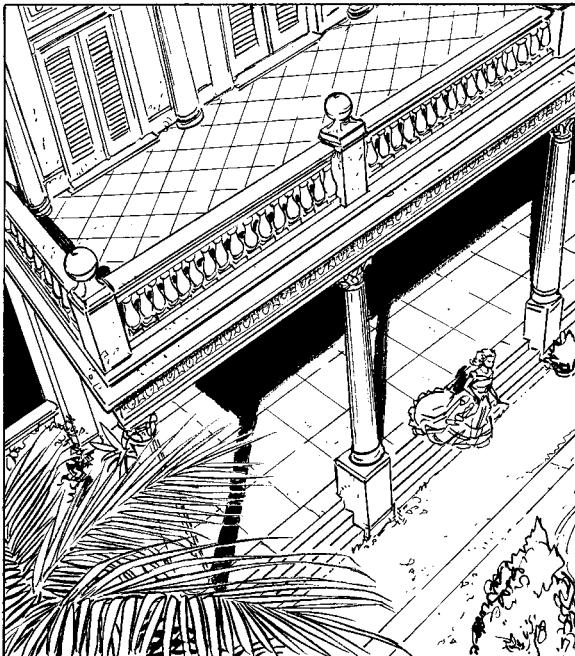
I NAREDIO JE SVOJIM GENERALIMA I VOJNICIMA DA URADE TO ISTO KAKO U NJEGOVOM CARSTVU NE BI POSTOJALE KRVNE I RASNE RAZLIKE.

NISAM ZNAO DA SE VAŠA ĆERKA ZANIMA ZA POLITIKU, SER HORASE.

DA BUDEM ISKREN, NISAM NI JA, PU-KOVNIĆE.

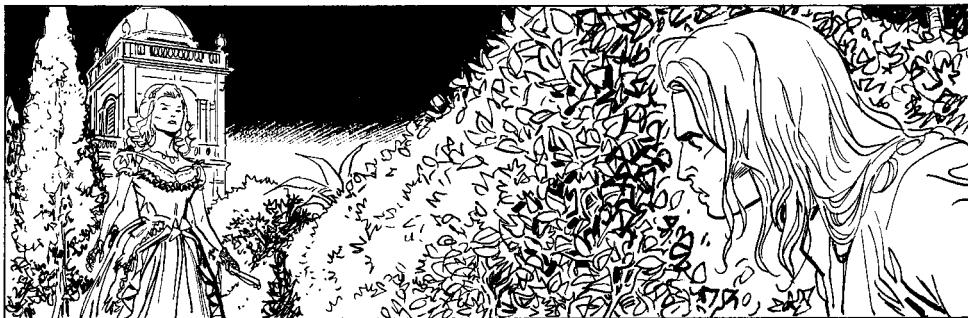

A OD MAJKE MASLINASTU BOJU KOŽE I
BUNTOVNIČKU NARAV.

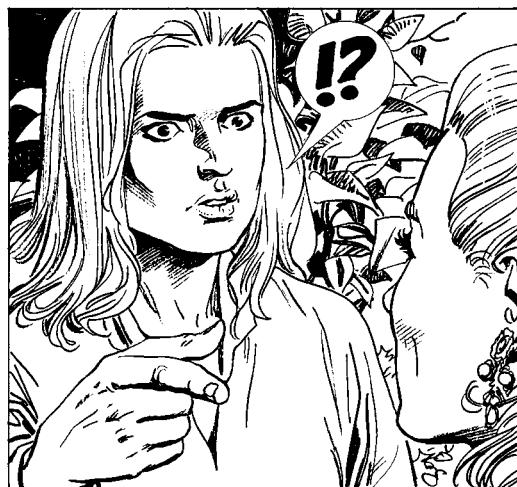
NIKADA JE NISAM UPO-
ZNAO, UMRLA JE KADA ME
JE DONELA NA SVET. BOG
DA JOJ DUŠU PROSTI.

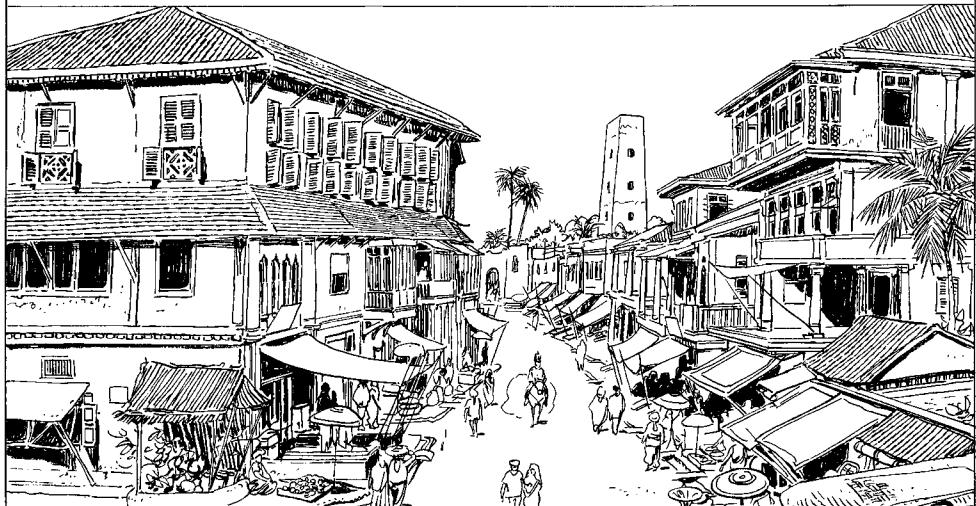

TRUPE STACIONIRANE U MIRUTU 1857. GODINE SASTOJALE SU SE OD SKORO 4.500 JEDINICA, MEĐU KOJIMA JE BILO NAJMANJE 2.000 ENGLEZA.

STANOVNICI LOKALNIH ČETVRTI SU VEĆ BILI NAVIKLI NA CRVENU BOJU VOJNIČKIH MUNDIRA.

NJIHOVO PRISUSTVO U KRČMAMA, NA PIJACAMA I MEĐU SVETOM KOJI JE OŽIVLJAVA PRAŠNJAVE I SLINCEM OBASJANE ULICE VEĆ DUGO NIJE BUDILO NIKAKVU RADOZNALOST.

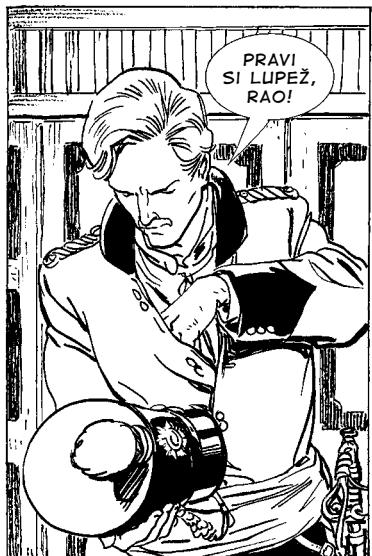

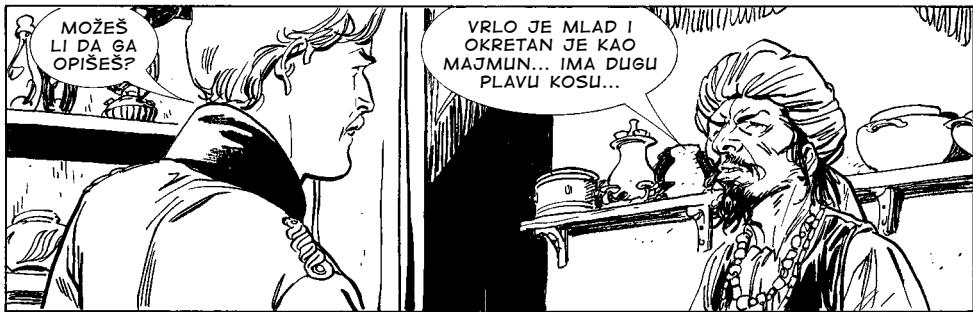

PROBLEM S VAMA ENGLEZIMA JESTE TO ŠTO IMATE SVE, A NE UMETE TO DA CENITE. TREBALO BI PONEKAD DA SVRATITE I DA PRIUŠТИTE SVOM TELU I SVOM UMU MA- LO ODMORA.

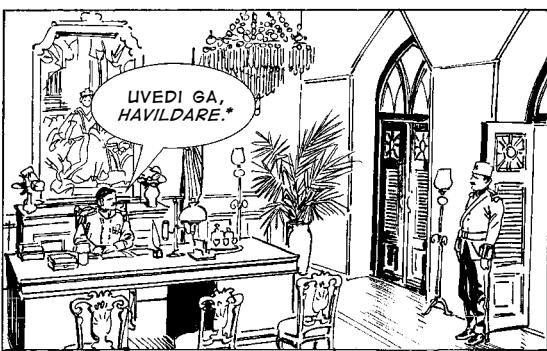
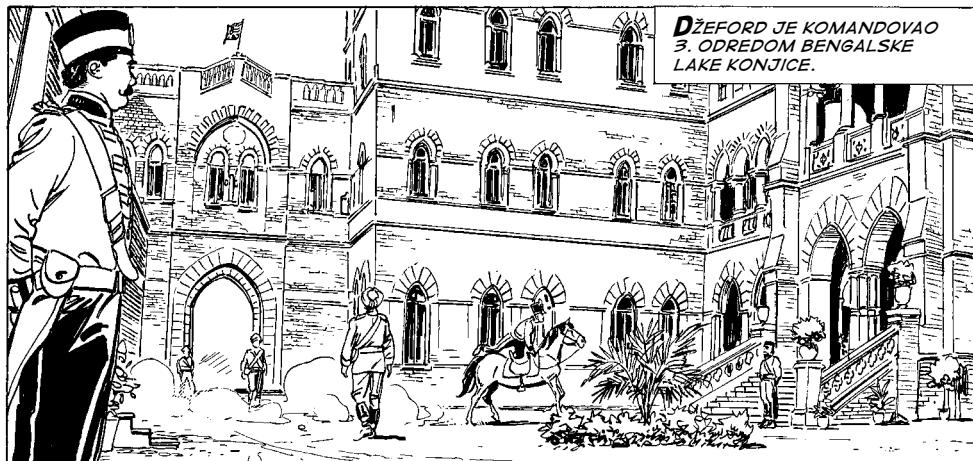

DŽEFORD JE KOMANDOVAO
3. ODREDOM BENGALSKIE
LAKE KONJICE.

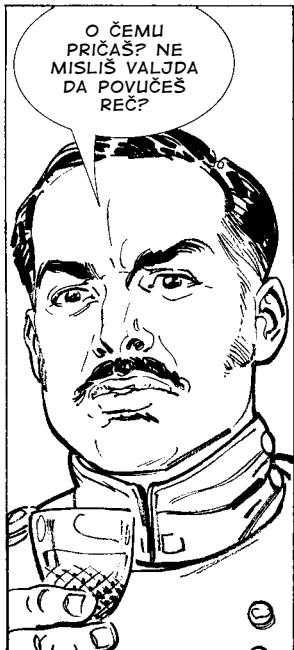

* HAVILDAR JE IMAO ISTI ČIN KAO I VODNIK, ALI NIJE MOGAO DA KOMANDUJE BRITANSKIM VOJNICIMA, ČAK NI ONIMA S NIŽIM ČINOM.

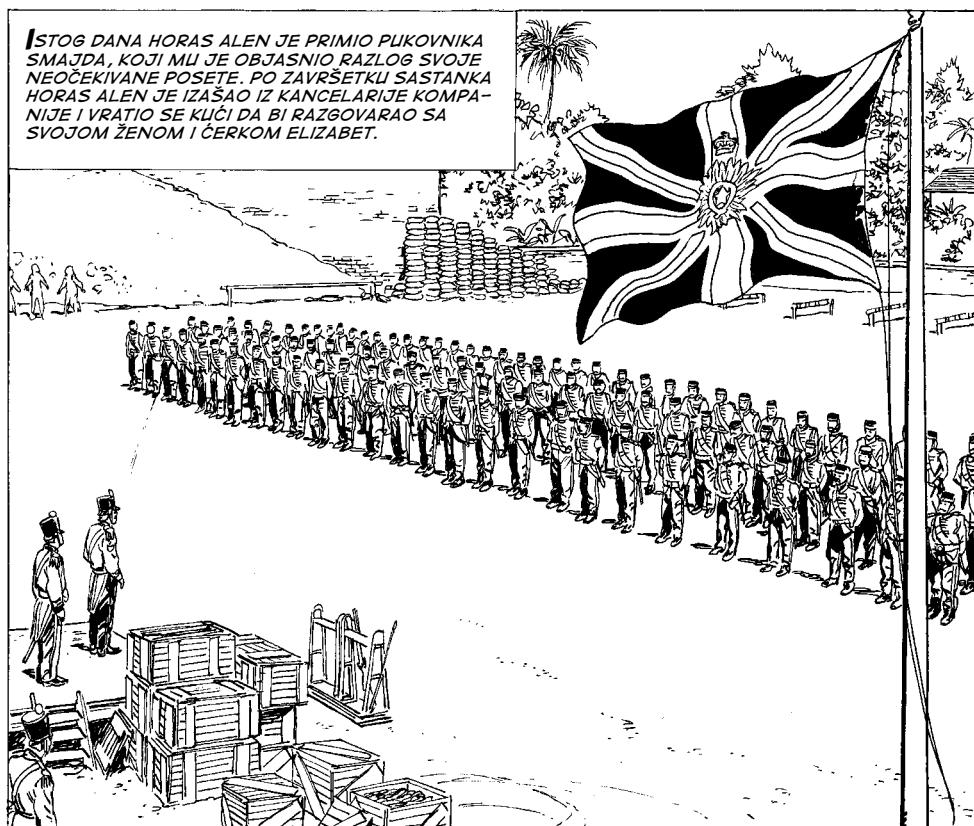

* KRALJICA VIKTORIJA NA-
PUNILA JE TRIDESET OSAM
GODINA 24. MAJA 1857.

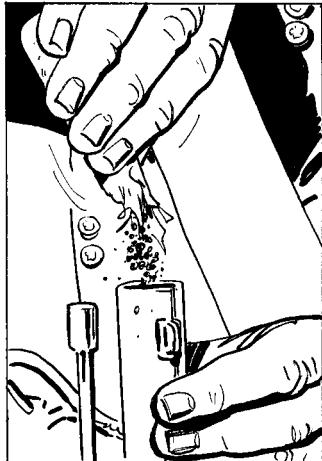

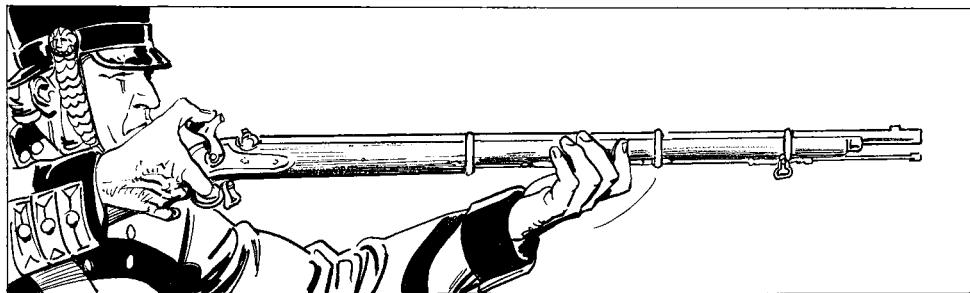
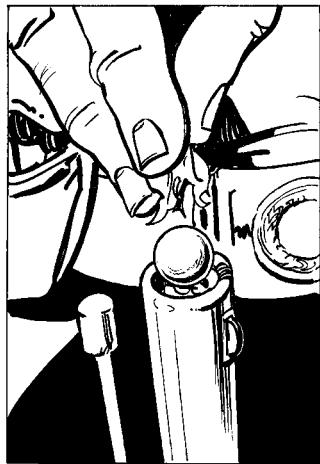
ISTOG DANA HORAS ALEN JE PRIMIO PUKOVNIKA SMAJDA, KOJI MU JE OBJASNIO RAZLOG SVOJE NEOČEKIVANE POSETE. PO ZAVRŠETKU SASTANKA HORAS ALEN JE IZAŠAO IZ KANCELARIJE KOMPANIJE I VRATIO SE KUĆI DA BI RAZGOVARAO SA SVOJOM ŽENOM I ČERKOM ELIZABET.

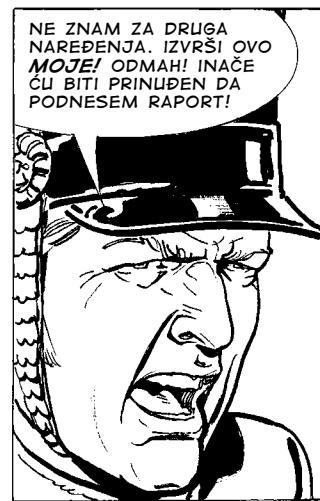
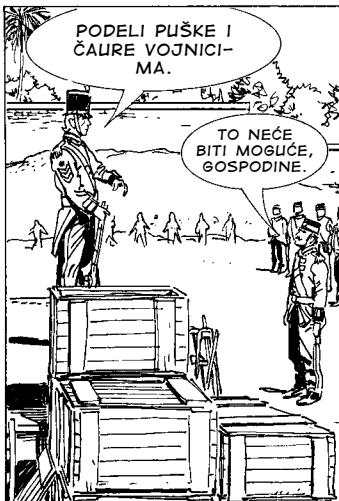

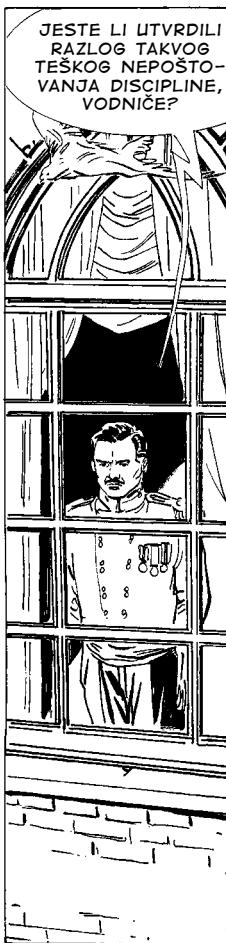
* KUČINA KOJA SE KOD PUŠAKA S PREDNJIM PUNJENJEM UBACIVALA IZMEĐU BARUTA I METKA.

VODNIK NAIK TREPANG NIJE IZVRŠIO NAREĐENJE.
STARII VODNIK DONOVAN, MOJ OTAC, PODNEO JE
RAPORT SVOM DIREKTNOM PREPOSTAVLJENOM,
KOJI JE TO ONDA PRENEO PUKOVNIKU.

* NA URDU JEZIKU SE REČ BIBI KORISTILA U ZNAK
POSTOVANJA I ČESTO SE STAVLJALA ISPRED
IMENA ŽENE. ZA ENGLEZE JE PAK IMALA POGRDNO
ZNAČENJE I ODNOŠILA SE NA NJIHOVE INDIJSKE
KONKUBINE.

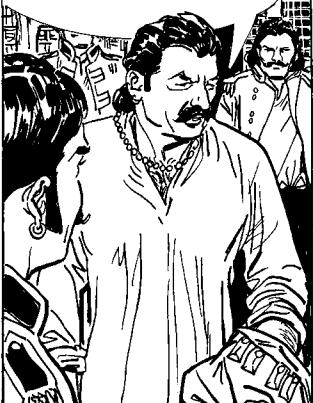
U SUMRAK SU SE VOJNICI IZ ZIMOVIŠTA* LI MIRUTU VRAČALI U SVOJE KONAČIŠTE. BILI SU TO BUNGALOVI I SOBE S NAMESTAJEM ZA ENGLEZE I KOLIBE SA ZIDOVIMA OD KONOPLJE I SA SLAMENIM KROVOVIMA ZA SEPOJE.

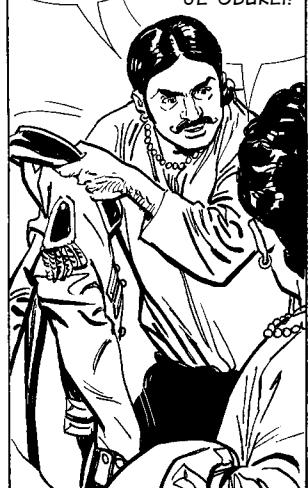
* U VOJNIČKOM REČNIKU SE REČ ZIMOVIŠTE ODNOŠI NA VOJNE TABORE U NASELJENIM MESTIMA, KAO ŠTO SU GRADOVILI SELA.

ALI AKO IH NE BUDEMO POSLUŠALI, URADIĆE S NAMA ISTO STO I S NASOM BRAĆOM IZ BARAKPORA. ODLUZEĆE NAM UNIFORME I ČAST... ILI ĆE NAS OBESITI KAO DŽEMADARA KOJI JE ODBIO DA IZVRŠI HAPŠENJE...

ZAR TI JE TOLIKO VAŽNA UNIFORMA, ŠARLIK?

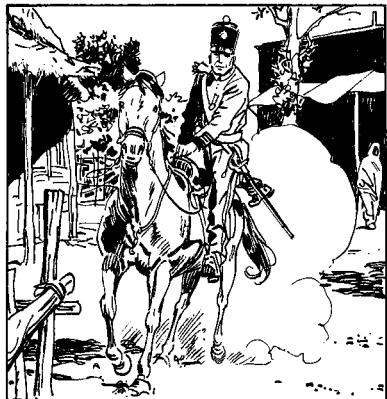

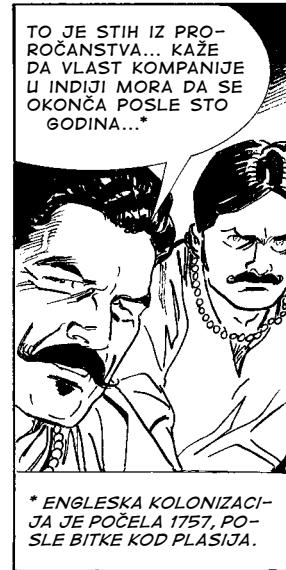
DALI SMO SVOJU REC KADA SMO JE OBUKLI!

ENGLEZI SU TI KOJI JE NE POSTUJU!

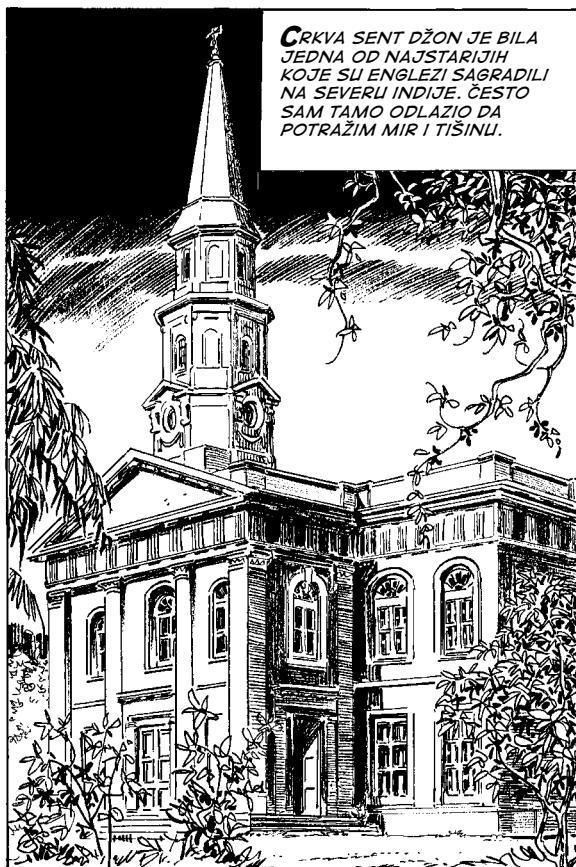

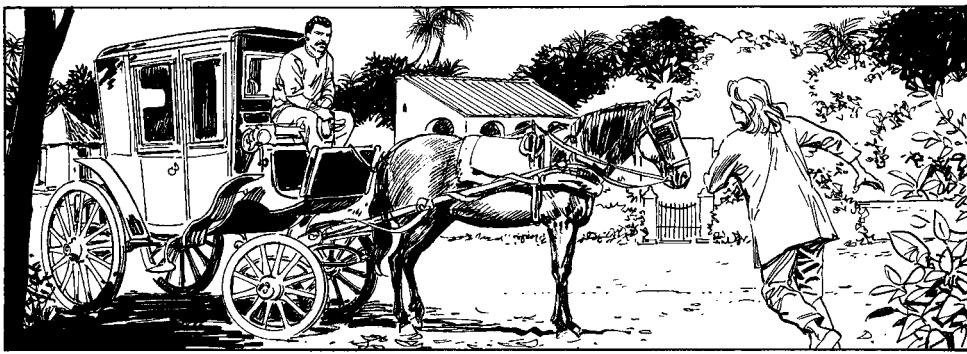

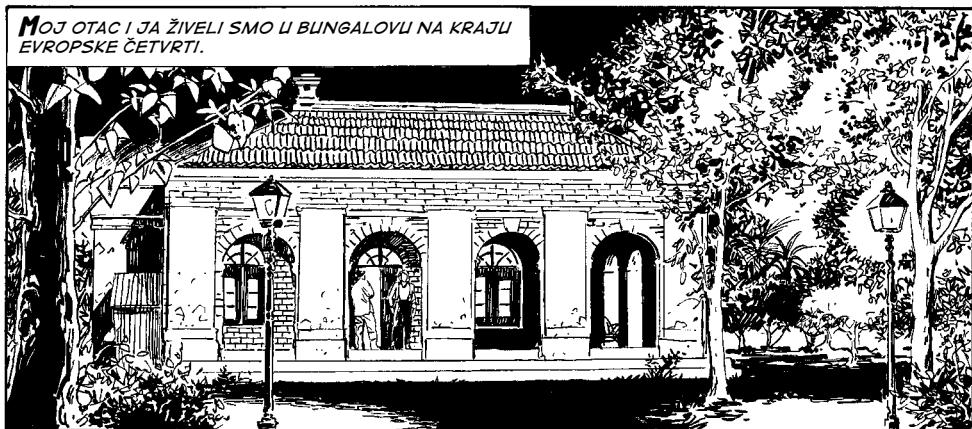

**TE NOĆI SU SVETLA U KUĆI HORASA ALENA
DUGO OSTALA UPALJENA.**

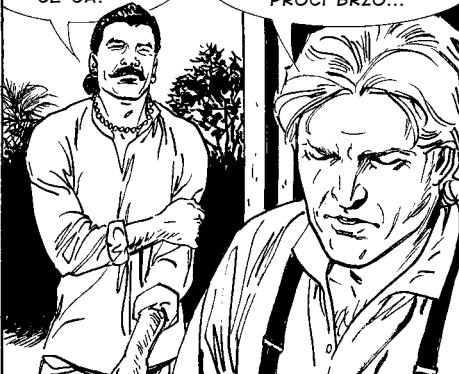

MOJ OTAC I JA ŽIVELI SMO U BUNGALOVU NA KRAJU EVROPSKE ČETVRTI.

DOBAR JE ON MOMAK. PROĆI
ČE GA.

NISAM BAŠ UBEĐEN U
TO.ILI GA BAREM NEĆE
PROCI BRZO...

OVAJ SVET
JE GROZAN,
RIČARDE.

NE TREBA DA GA ČINIMO
JOŠ GORIM. RAZGOVARAJ S
LJUDIMA. URA-
ZUMI IH.

TREBALO
JE DA MI
KAŽEŠ.

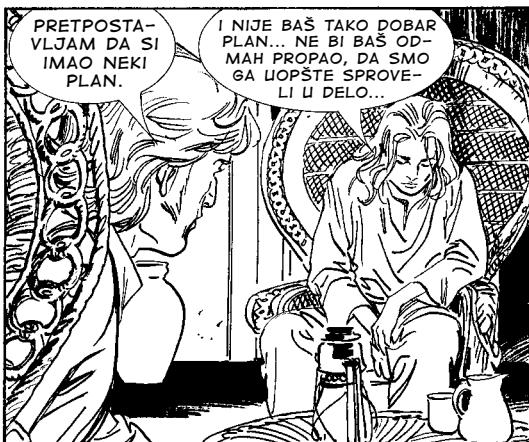

TI TO NE BI
ODOBRILO.

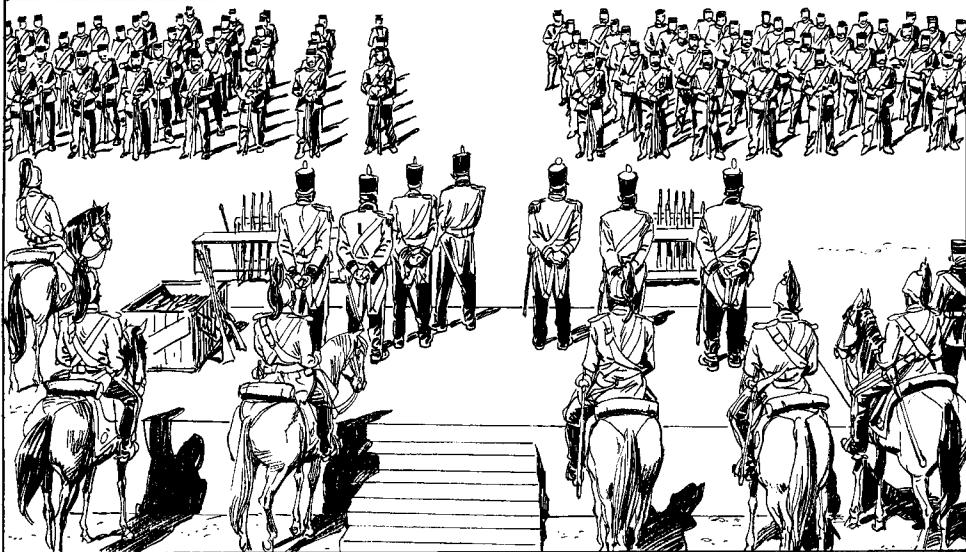
KO KAŽE? MISLIŠ
DA NE ZNAM STA
ZNAĆI VOLETI
JEDNU ŽENU?

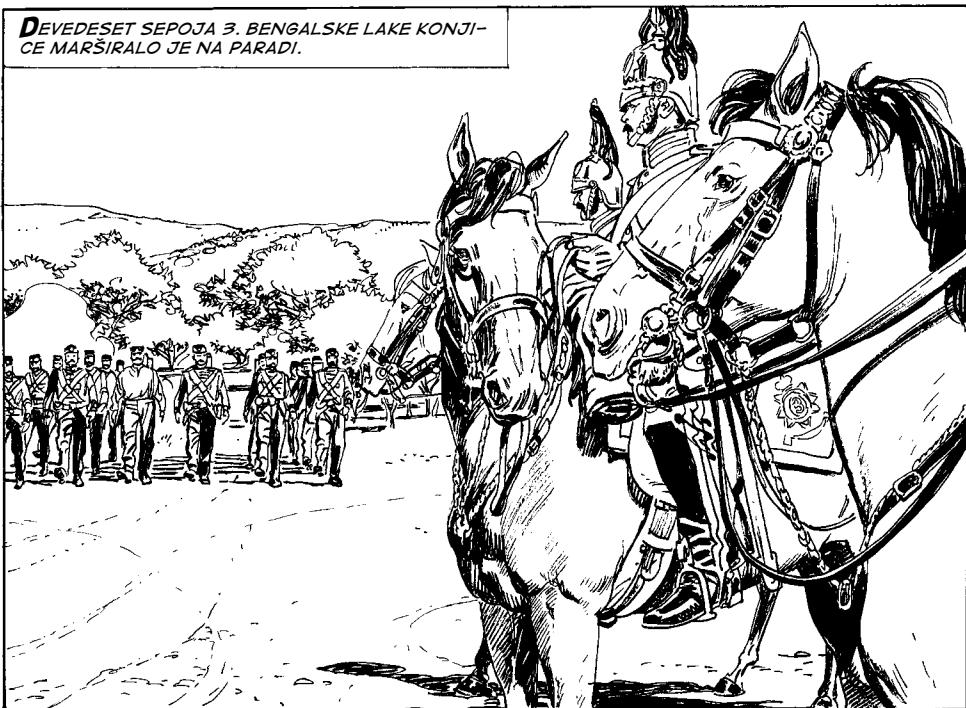

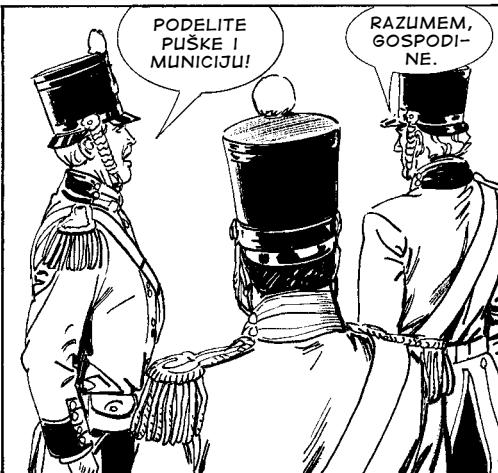
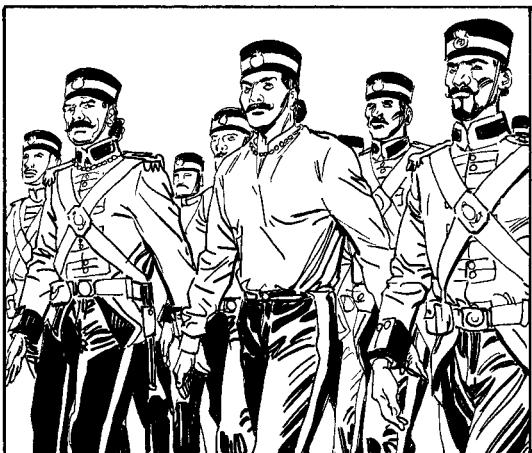

**SLEDEĆEG JUTRA JE ENGLESKA KOMANDA POSTROJILA NA ORUŽNOM TRGU BATALJON
60. JEDINICE STRELACA I 6. PUK DRAGONSKE GARDE. BILE SU TO ENGLESKE TRUPE. PUŠKE
SU IM BILE NAPUNJENE.**

**DVEDESET SEPOJA 3. BENGALSKЕ LAKE KONJI-
CE MARŠIRALO JE NA PARADI.**

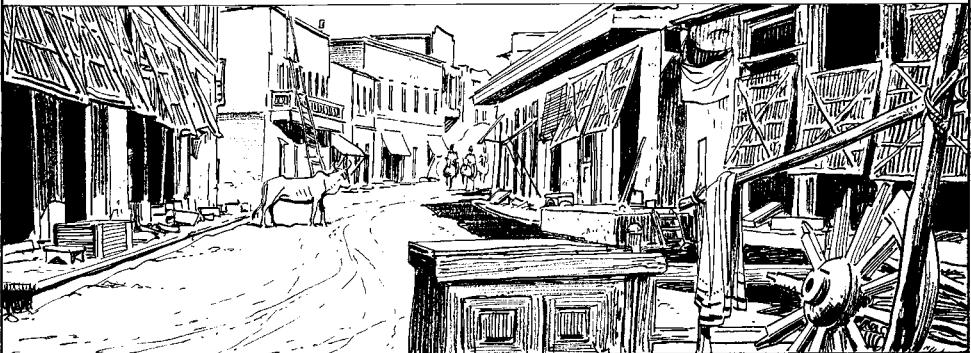

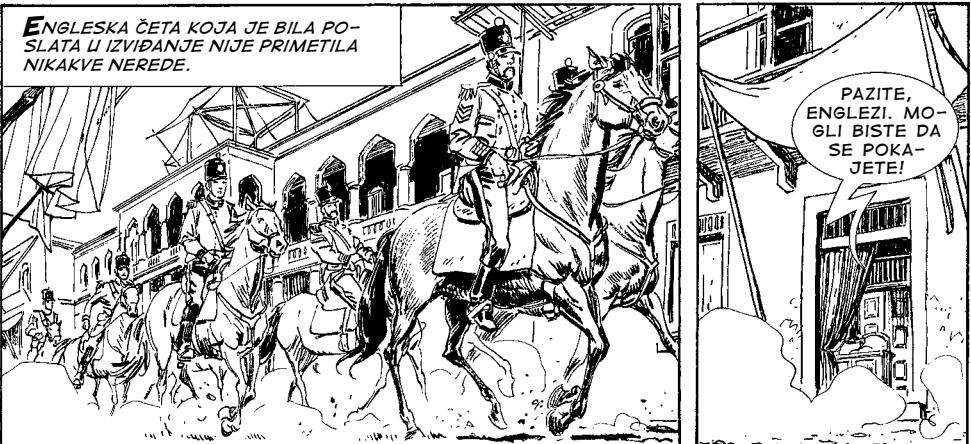
SAMO PETORICA VOJNIKA OD CELE BENGALSKIE LAKE KONJICE KOJA JE TOG DANA BILA NA ORUŽNOM TRGU PRIHVATILI SU ORUŽJE I CILJALI U METU. SVI OSTALI SU BILI LIHAPŠENI.

VESTI O NAJNOVIJIM DOGAĐAJIMA BRZO SU SE RAŠIRILE, IZAZIVAJUĆI MEĐU STANOVNIŠTВOM NEZADOVOLJSTVO KOJE JE TEŠKO MOGLO DA SE PRIKRIJE. Ulice, koje su obično vrvele od života, sada su bile prazne. Grad je obavio veo nestvarne tišine i toplove.

ENGLESKA ČETA KOJA JE BILA POSLATA UZ IZVIĐANJE NIJE PRIMETILA NIKAKVE NEREDE.

PAZITE,
ENGLEZI. MOGLI BISTE DA SE POKAJETE!

ZAŠTO BIH VAM PRETIO? S VAMA ENGLEZIMA SAM UVEK DOBRO POSLOVAO I MISLIM DA TAKO I NASTAVIM. ALI I U POSLU SU POTREBNI RED I STABILNOST.

I MI TO ISTO MISLIMO. RED PODRAZUMEVA DISCIPLINU!

**NAJTRAŽENIJE PIĆE U
MIRUTSKIM KRČMAMA BIO
JE ARAK.**

**ZNAM DA SI MI
ODLIVEK GOVORIO
KAKO SE PROBLE-
MI NE REŠAVAJU
ALKOHOLOM.**

**TI SI NAJ-
BOLJI ČOVEK
KOGA POZNA-
JEM.**

KUKAVICA...

**...KOJA SE OPIJA
DOK SU JOJ DRUGO-
VI IZA ZATVORSKIH
REŠETAKA... TREBALO
BI DA IM SE PRIDRU-
ŽIM I DA ZAJEDNO
S NJIMA BUDEM
ZATVOREN.**

**NA SVU SRE-
ĆU, OVDE SI.
BILO BI MI
ŽAO DA ODEM
A DA SE NE
POZDRAVIM S
TOBOM.**

**SVRATIO SAM DO KUĆE DA
UZMEM PRTLJAG.**

**OSNOVNE STVARI KOJE SAM GURNUO U
STARU VOJNIČKU VREĆU.**

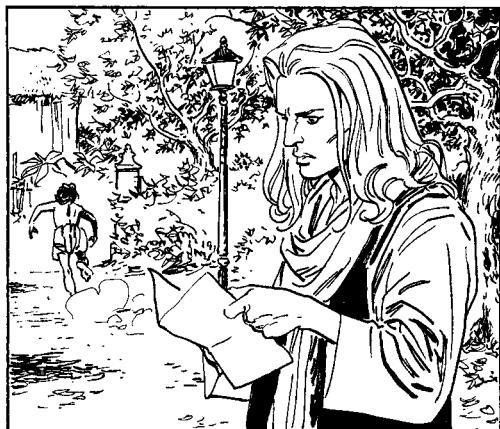

**OSEĆAO SAM TEŽINU NA SRCU. VOLEO
SAM OVA MESTA I ZNAO SAM DA ĆU
ŽALITI ZA NJIMA.**

**ALI ZNAO SAM I DA ĆU IH
MRZETI AKO BUDEM OSTAO.**

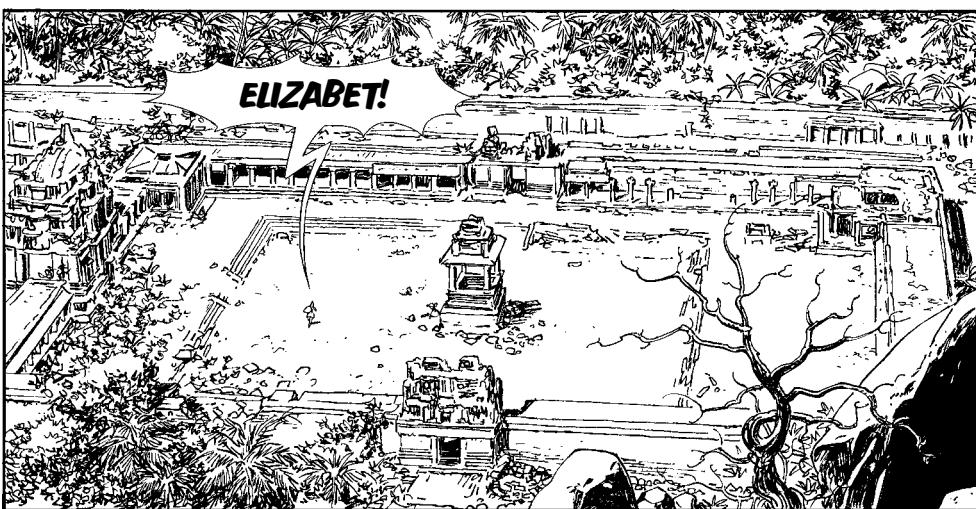
„STARO KAMENJE“ IZ PORUKE ODNOŠILO SE NA RUŠEVINE DREVNOG HINDUJSTIČKOG HRAMA. MESTO ZA KOJE SU STAROSEDEOCI SMATRALI DA JE NASELJENO DUHOVIMA I KOJE SU LJUDI UGLAVNOM IZBEGAVALI.

STIGAO SAM TAMO ZADIHAN, SA SRCEM PREPUNIM NADE.

ELIZABET!

SUNCE JE BRZO ZAŠLO IZA LINIJE
HORIZENTA. POČEO JE DA DUVA LAGANI
POVETARAC, KOJI JE POMERAO LIŠĆE.

